

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ДИПЛОМАЦИЯТА В ЕРАТА НА ИЗКУСТВЕНИЯ ИНТЕЛЕКТ *

Гл. ас. д-р Вероника Стоилова
Имейл: veronikabg@gmail.com
Катедра „Международно право и международни отношения“
Правно-исторически факултет
Югозападен университет „Неофит Рилски“

Резюме:

Дипломацията винаги е била основен инструмент за изграждане на международните отношения и управление на глобалните процеси. Исторически, тя е служила като средство за управление на взаимоотношенията между държавите, разрешаването на конфликтите и изграждането на сътрудничество. От първите дипломатически мисии през времето на древните цивилизации до модерните технологии за комуникация, тази сфера непрекъснато се адаптира към променящите се реалности. Изследването на връзката между дипломацията и изкуствения интелект (ИИ) е от съществено значение за разбирането на съвременните международни отношения и глобалната политика. С навлизането на ИИ традиционните методи за осъществяване на международен диалог се изправят пред нови възможности и предизвикателства, които изискват адаптация и преосмисляне. Настоящата статия поставя акцент върху последиците от ИИ върху дипломацията в съвременната епоха, разглеждайки неговите потенциални ползи и предизвикателства, които се очертават пред работата на дипломатическите агенти.

Ключови думи: дипломация, изкуствен интелект, международни отношения, дигитализация.

CHALLENGES TO DIPLOMACY IN THE ERA OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Chief Assist. Prof. Veronika Stoilova, PhD
E-mail: veronikabg@gmail.com
Department of International Law and International Relations
Faculty of Law and History
South-West University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad

Abstract:

Diplomacy has always been a fundamental tool for building international relations and managing global processes. Historically, it has served as a means of managing relationships between states, resolving conflicts, and building cooperation. From the first diplomatic missions

---

* Докладът е представен на кръгла маса, проведена на 22 май 2024 г., на тема: „ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ, СИГУРНОСТ И ДЕЗИНФОРМАЦИЯ - СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА“, която се организира от Правно-историческия факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“ в рамките на научноизследователски проект № RP-C1/24 на тема: „Изкуствен интелект, сигурност и дезинформация - съвременни тенденции и предизвикателства“.

during the time of ancient civilizations to modern communication technologies, this field has constantly adapted to changing realities. Researching the relationship between diplomacy and artificial intelligence (AI) is essential for understanding contemporary international relations and global politics. With the advent of AI, traditional methods of conducting international dialogue face new opportunities and challenges that require adaptation and rethinking. This article focuses on the implications of AI for diplomacy in the modern era, examining its potential benefits and challenges that emerge for the work of diplomatic agents.

Keywords: *diplomacy, artificial intelligence, international relations, digitalization.*

Въведение

Дипломатията винаги е била основен инструмент за изграждане на международните отношения и управление на глобалните процеси. Исторически, тя е служила като средство за управление на взаимоотношенията между държавите, разрешаването на конфликтите и изграждането на сътрудничество. От първите дипломатически мисии през времето на древните цивилизации до модерните технологии за комуникация, тази сфера непрекъснато се адаптира към променящите се реалности. Изследването на връзката между дипломатията и изкуствения интелект (ИИ) е от съществено значение за разбирането на съвременните международни отношения и глобалната политика. С навлизането на ИИ, традиционните методи за осъществяване на международен диалог се изправят пред нови възможности и предизвикателства, които изискват адаптация и преосмисляне. Като част от петата технологична революция изкуственият интелект преобразява начина, по който държавите взаимодействат помежду си.

ИИ представлява съвкупност от технологии, които позволяват да бъдат анализирани, и интерпретирани сложни масиви от данни за кратък период от време. Това го прави изключително ценен инструмент за всички сфери от дейността на човека, включително дипломатията, особено в свят, който се характеризира с изключително бързо информационно осигуряване и динамични промени.

Поради тази причина интеграцията на ИИ в дипломатическите процеси поражда редица въпроси, като например: 1) Какви ще бъдат ролята и мястото на дипломатите в бъдеще? 2) Как би могла да се гарантира етична и безопасна употреба на ИИ в дипломатическата дейност?

ИИ като нов инструмент в дипломатията

Виенската конвенция за дипломатическите отношения описва функциите на дипломатията като събиране на информация, комуникация, представителство, преговори и насърчаване на приятелски отношения². ИИ оказва влияние върху средата, в която се практикува дипломатията. Връзка между геополитиката и технологиите винаги е съществувала и е била от значение за развитието на международния диалог. Исторически погледнато, всяка епоха има своя определяща технология, която бележи икономическите, социалните и политическите успехи. В миналото притежанието на земя, достъпът до суровини и ползването на промишлени технологии са били определящите технологии. ИИ може да се окаже определящата технология на нашето време. ИИ може да промени баланса на силите между държавите. Съществуват опасения за нова надпревара във въоръжаването, на нарастваща международна конкуренция. В това ролята на дипломатите ще бъде по-важна от всякога.

Едно от ключовите предимства на ИИ в дипломатията е способността му да обработва големи масиви от данни бързо и ефективно. С нарастващата сложност на глобалните проблеми и големия обем налична информация, ИИ може да помогне на дипломатите да анализират конкретни политически процеси и събития, като идентифицират тенденциите за развитие на международната среда, да проучват общественото мнение, да оптимизират комуникационните стратегии или да разпознават заплахите от потенциални конфликти. Това може да доведе до по-информирано вземане на решения и по-добро стратегическо планиране, което в крайна сметка би могло да се отрази благоприятно за подобряване на дипломатическите отношения между държавите. Тези технологии не само че увеличават ефективността на дипломатическите усилия, но и позволяват на страните да реагират по-бързо на променящите се обстоятелства в регионален или глобален мащаб.

В кризисни ситуации, като международни конфликти, пандемии или природни бедствия, ИИ може да предложи сценарии за действие, оптимизирани въз основа на реални данни, което подобрява ефективността на дипломатическите реакции. Чрез анализиране на исторически данни и настоящи тенденции, алгоритмите на ИИ могат да идентифицират потенциални проблемни области и да помогнат на дипломатите да предприемат проактивни

---

² Виенска конвенция за дипломатическите отношения (1961 г.). Достъпно на: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/9_1_1961.pdf

мерки за предотвратяване и ескалация. Тази способност за прогнозиране може потенциално да спасява човешки живот и да предотвратява ескалирането на конфликти в пълномащабни кризи.

ИИ играе важна роля в автоматизацията на дипломатическите процеси. Посредством автоматизираните системи за управление на информацията, дипломатите могат да оптимизират своята комуникация и да подобрят координацията между различните институции, които участват в осигуряването на дипломатическата дейност. Например, ИИ може да бъде използван за управление на документи, както и за анализ на правни текстове, което би улеснило подготовката на международни споразумения и договори³. Тези технологии могат да намалят времето и усилията, необходими за извършване на рутинни задачи, позволявайки на дипломатите да се фокусират върху стратегическите аспекти на своята работа. Въпреки това, е важно да се подчертае, че човешкият фактор е критичен за интерпретацията на данните и вземането на решения, особено в контекста на етичните и морални аспекти на дипломатията⁴.

Освен това технологиите за изкуствен интелект, могат да улеснят комуникацията между дипломатите и техните чуждестранни колеги. Езиковите бариери са често срещано предизвикателство в дипломатията. Ето защо задвижваните от ИИ инструменти за превод могат да помогнат за преодоляване на тези пропуски, като улеснят дипломатическите преговори и подобрят разбирателството между нациите. Така например платформите за генеративен ИИ могат да се използват за създаване на симулации на дипломатически преговори, което позволява на страните да изпробват различни сценарии и да оценят последствията от своите решения. Тази способност за симулация е особено важна в контекста на съществуващите международни конфликти, при които всяко решение може да има сериозни последици. В този смисъл следва да се има предвид и това, че алгоритмите често не успяват да интерпретират контекста на даден казус или културните нюанси на двустранния или многостранния диалог по дадена тема, което може да доведе до недоразумения.

Употребата на инструментите на ИИ в дипломатията повдига и някои етични въпроси, свързани с прозрачността и отговорността. Използването на ИИ в политическите

---

³ Илиева, И., Върховенството на правото и изкуственият интелект. Известия. Списание на Икономически университет-Варна, 2020, 64.3: стр. 210-226.

⁴ Dimitrov, D. (2021), EU Citizenship Law: Integration of Immigrants, EURINTProceedings, volume 7, pp. 50 -62.

процеси може да доведе до рискове, свързани с манипулиране на информационния поток и нарушаване на личната неприкосновеност. В този контекст, е необходимо да се разработят етични рамки и регулаторни механизми, които да гарантират, че ИИ се използва отговорно и в интерес на обществото.

Алгоритмите на ИИ често функционират като „черни кутии“, чиито решения не могат да бъдат напълно обяснени. Това поставя въпроса дали е допустима употребата на ИИ при вземането на важни дипломатически решения. В този смисъл е важно да се разсъждава и върху навлизането на автономните системи в сферата на международните отношения, с което се поставя и въпросът за отговорността. Например, ако ИИ вземе грешно решение, кой ще понесе отговорност за това – лицата, разработващи ИИ, дипломатът, употребил съответният инструмент, предложен от ИИ или системата сама по себе си?

Не следва да се пренебрегва и рискът от дезинформация и провеждането на кампании с такава насоченост. Тъй като изкуственият интелект става все по-усъвършенстван, нараства опасението, че определени играчи на международната сцена могат да използват генерирано от изкуствен интелект съдържание, за да манипулират общественото мнение и да повлияят на дипломатическите резултати. Това може допълнително да усложни дипломатическите отношения и да затрудни установяването на доверие между отделните държави.

Дипломацията и употребата на ИИ в киберпространството

Прилагането на инструментите на ИИ в дипломацията също поражда опасения за сигурността. Балансът на силите между държавите може да се промени и асиметричните заплахи могат да се появят с напредъка на технологиите. Разработването на смъртоносни автономни оръжейни системи поражда сериозни опасения за международната сигурност, както и въпроси за етиката във войната. Други опасения включват използването на технология, задвижвана от изкуствен интелект в тероризма и воденето на хибридна война.

Използването на алгоритми в процесите на вземане на решения може да доведе до неправилно отчитане на факти, обстоятелства или грешки, базирани на предразсъдъци, които могат да имат непредвидени последици върху дипломатическите отношения. Важно

е да се подчертае, че в определени ситуации личната преценка на дипломата е водеща и тя не се основава единствено на логическото му мислене.

Рискът технологиите за ИИ да бъдат „хакнати“ или манипулирани представлява значителна заплаха за националната сигурност на държавите и може да подкопае доверието в цялата система на международни отношения⁵. ИИ би могъл да се употреби за нерегламентирано проникване в съществуващите класифицирани дипломатически мрежи с цел шпионаж или саботаж на определени процеси. Инструментите му също биха могли да се използват за извършване на по-сложни кибератаки, като автоматизирани фишинг кампании или създаване на фалшиви дипломатически документи.

Също така, въпросът за събирането и използването на лични данни поражда опасения за неприкосновеността на личния живот и потенциална злоупотреба с информация. Съществува потенциална опасност и за злоупотреба с технологията с цел ограничаване на права и свободи⁶. По-специално, това се отнася до различните форми на дискриминация, тъй като по тази крехка тема ИИ може да изостри съществуващите неравенства. Дебатът за защита правата на човека онлайн, на примера на тяхната защита офлайн, тепърва ще открива нови теми за размисъл.

Друга заплаха пред дипломацията във връзка с международната сигурност е разпространението на фалшива информация⁷ чрез deepfake технологии, които могат да симулират изказвания на политически лидери или да фалшифицират видеоматериали⁸. Това може да подкопае доверието между държавите и да предизвика международни кризи.

ИИ и човешкият фактор в дипломацията

Изкуственият интелект и човешкият фактор играят ключова роля в съвременната дипломация, като взаимодействието между тях е от съществено значение за успешното управление на международните отношения. Въпреки че ИИ предлага нови инструменти и технологии, които могат да подобрят ефективността на дипломатическите процеси,

---

⁵ Hristova A., Georgieva G. New Research and Technology Development: Some Legal and Ethical Issues. Kutafin Law Review. 2017;4(2):388-397. <https://doi.org/10.17803/2313-5395.2017.2.8.388-397>

⁶ Valcheva, A., Human Rights And Artificial Intelligence. KNOWLEDGE-International Journal, 2022, 52.1: pp. 121-126.

⁷ Belova, G., Georgieva, G., Fake news as a threat to national security. In: International conference knowledge-based organization. 2018. p. 19-22.

⁸ Cover, R., Identity and Digital Communication. Concepts, Theories, Practices. Routledge, 2023, pp 79 - 84

човешкият фактор остава незаменим в контекста на сложността и нюансите на международната политика.

Докато ИИ може да автоматизира множество различни процеси, той не може напълно да замени човешкия фактор в дипломатията. Дипломатите играят критична роля в разбирането на културния контекст, изграждането на доверие и воденето на сложни преговори, където емоционалната интелигентност е от съществено значение. Преговорите често зависят от нюанси, като език на тялото и интонация, които ИИ трудно интерпретира. Взаимодействието между ИИ и човешкия фактор е особено важно в контекста на емоционалната интелигентност. Дипломатите трябва да притежават не само аналитични умения, но и способността да разбират и интерпретират емоциите на другите, което е от съществено значение за успешната комуникация и изграждане на доверие. ИИ може да помогне в анализа на емоционалните реакции на различни участници в международните отношения, но окончателното решение и интерпретация трябва да останат в ръцете на човека.

Отнема време за адаптиране към новите технологии и интегрирането им в съществуващите работни процеси. След като обаче дадена технология стане широко разпространена, често дори вече не я забелязваме в ежедневната си работа. В този контекст е полезно да си припомним, че електронната поща някога е определяна като нова форма на комуникация. Дали инструментите на ИИ ще последват телеграфа, телефона и електронната поща и ще се интегрират безпроблемно в ежедневието на дипломатите? Връзката между ИИ и дипломатията тепърва ще се засилва, тъй като въпросите относно взаимодействието човек-машина става все по-важно.

Колкото повече ИИ се внедрява в различни аспекти от живота ни, толкова повече технологията въвежда промени в установените през годините области на външната политика и международния дневен ред. Употребата на различните приложения за ИИ е все по-широка. Това повдига и нови въпроси. От една страна, необходимо е дипломатите да могат да се адаптират и да се справят успешно с промените в начина, по който се обсъждат съществуващите теми поради последиците от развитието на ИИ. Например, ролята на ИИ в подкрепа на постигането на целите за устойчиво развитие (ЦУР)⁹ придоби особено

---

⁹ Shahvaroughi Farahani M, Ghasemi G. How artificial intelligence plays a role in achieving sustainable development goals? Sustainable Economies. 2024; 2(3): 66. <https://doi.org/10.62617/se.v2i3.66>

значение. Дискусиите включват потенциалните ползи от използването на ИИ в редица области, включително повишаване на селскостопанската производителност, ползване на здравни услуги в селските и отдалечени райони, прогнозиране и контролиране на разпространението на болести, подобряване на устойчивите морски екосистеми и смекчаване на изменението на климата. От друга страна, дипломатите също следва да се справят с появата на нови теми, свързани с ИИ, в международния дневен ред. Те включват дебати около нови технологични разработки като смъртоносни автономни оръжейни системи (LAWS)¹⁰ и дебати относно етиката и стандартната настройка за употреба на ИИ.

В контекста на казаното до тук следва да се отбележи, че за дипломатите е належащо да се адаптират към новите технологии. Обучението по използването на ИИ, анализа на данни, разпознаване на дезинформация и киберсигурност се превръща в необходимост за работата на съвременните дипломатически кадри. Важно е да се намери баланс между внедряването на информационните и комуникационни технологии и запазването на ролята на човешкия фактор, за да се избегне обезличаването на дипломатическите процеси. Дигитализацията на определени аспекти на дипломатията може да освободи време за дипломатите да се съсредоточат върху по-важните стратегически задачи¹¹. Въпреки това, личното взаимодействие между тях остава без аналог.

Международно сътрудничество

Сътрудничеството между държавите в контекста на интегрирането на ИИ в дипломатията е от ключово значение за установяване на общи стандарти за прозрачност, етика и сигурност. Все по-осезаема става необходимостта от разработване на регулаторна рамка, която да определя границите за употребата на ИИ в дипломатията и да гарантира, че той ще служи за поддържането на мир и стабилност между държавите. Въпреки някои инициативи на ООН и други международни организации, понастоящем липсва всеобхватна правна рамка за изкуствения интелект (ИИ) в дипломатията и международните отношения. Следните примери илюстрират напредъка в тази посока:

---

¹⁰ Цеков, И., Регулацията на напълно автономните оръжия в съвременните конфликти като проблем на етиката, сп. „Геополитика“, бр. 6/2022. Достъпно на: <https://geopolitica.eu/2022/201-broy-6-2022/3639-regulatsiyata-na-napalno-avtonomnite-orazhiya-v-savremennite-konflikti-kato-problem-na-etikata>

¹¹ Marin, N., Review of Some Topical Issues in EU Diplomatic Service, сп. "Международна политика", година XV/2019, бр. 1, стр. 76

1. Инициативата на ООН за етика на ИИ¹²

През 2021 г. ЮНЕСКО прие Препоръка относно етиката на изкуствения интелект, която има за цел да създаде рамка за етично използване на ИИ на глобално равнище. Тя разглежда въпроси като прозрачност, отчетност и права на човека в контекста на ИИ. Документът подчертава необходимостта от международно сътрудничество, за да се избегнат злоупотреби с тези технологии.

2. Глобално партньорство за изкуствен интелект (GPAI)¹³

GPAI е създадено през 2020 г. и включва 29 държави, включително ЕС, САЩ, Канада, Индия и Япония. Организацията цели да насърчи сътрудничеството между правителства, индустрия и академична общност за разработване и използване на ИИ в съответствие с демократичните ценности. Една от работните групи на GPAI се занимава с използването на ИИ в международни отношения и как да се минимизират рисковете от дезинформация и манипулация.

3. Автономни оръжейни системи

Конвенцията за забрани или ограничения върху използването на отделни конвенционални оръжия, които може да се смятат за прекомерно нанасяващи или имащи неизбирателно въздействие¹⁴ е международен правен инструмент, който цели да регулира използването на определени видове оръжия, считани за особено опасни или с неясни хуманитарни последици. Тази конвенция е важна част от глобалната система за контрол на оръжията и е резултат от усилията на международната общност да се справи с предизвикателствата, свързани с новите технологии и методи на война. Конвенцията е платформа за диалог между държавите, която позволява обсъждане на етичните, правните и военните аспекти във връзка с употребата на ИИ.

През последните години дебатите по линия на Конвенцията, обхващат все по-често и въпроси, свързани с автономните оръжейни системи, които използват ИИ. Макар че засега няма приет международноправен акт по тази тема, много държави подкрепят идеята за

---

¹² Препоръка на Организацията за образование, наука и култура на ООН (ЮНЕСКО) относно етиката на изкуствения интелект, приета от Генералната конференция на ЮНЕСКО на нейната 41-ва сесия на 24 ноември 2021 г. Достъпно на: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380455>

¹³ Global Partnership on AI – GPAI. Достъпно на: <https://gpai.ai/>

¹⁴ Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons which may be deemed to be Excessively Injurious or to have Indiscriminate Effects (with Protocols I, II and III), signed in Geneva on 10 October 1980. Достъпно на: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?chapter=26&clang=_en&mtdsg_no=XXVI-2&src=TREATY

създаване на глобални правила за ограничаване на използването на автономни системи във военните конфликти.

4. Регламент за изкуствения интелект на Европейския съюз¹⁵

Регламент (ЕС) 2024/1689, известен като Акта за изкуствения интелект (AI Act), е приет на 13 юни 2024 г. с цел създаване на хармонизирани правила за използването на изкуствения интелект в Европейския съюз. Той има за цел да осигури безопасна и етична употреба на ИИ, защитавайки основните права на гражданите и укрепвайки доверието в технологиите в рамките на ЕС. Обхваща всички системи за ИИ, предлагани на пазара в ЕС, независимо от това дали разработчиците са базирани в Съюза или извън него. С него се въвежда категоризация на риска, като системите за ИИ се подреждат според нивото на риск – от минимален, през ограничен, до висок и недопустим. Регламентът забранява използването на ИИ за масово наблюдение в реално време на обществени места, освен в изключителни случаи като борба с тероризма. С него се въвежда изискването за от ИИ системите да бъдат разработени с уважение към правата на човека и неприкосновеността на личния живот.

Въпреки че се отнася предимно до вътрешния пазар на ЕС, Регламентът има глобално влияние, тъй като поставя стандарти за етика, сигурност, отговорност и безопасност в технологиите.

5. Принципи за изкуствения интелект на ОИСР¹⁶

Принципите на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие за ИИ са първият междуправителствен стандарт за ИИ. Те насърчават употребата на иновативен и надежден ИИ, който зачита правата на човека, прозрачността и демократичните ценности. Приети през 2019 г. и актуализирани през 2024 г., те се състоят от пет, основани на ценности принципа и пет препоръки. Тези принципи са отправна точка за разработване на политики на национално и международно равнище и са приложими в контекста на дипломатията.

6. Сътрудничество в рамките на НАТО¹⁷

---

¹⁵ Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 година за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект и за изменение на регламенти (ЕО) № 300/2008, (ЕС) № 167/2013, (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1139 и (ЕС) 2019/2144 и директиви 2014/90/ЕС, (ЕС) 2016/797 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за изкуствения интелект). Достъпно на: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32024R1689>

¹⁶ OECD AI Principles Достъпно на: <https://www.oecd.org/en/topics/ai-principles.html>

¹⁷ NATO: Summary of NATO's revised Artificial Intelligence (AI) strategy, Достъпно на: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_227237.htm

НАТО активно изследва потенциала и рисковете на ИИ за международната сигурност. През 2021 г. алиансът прие, а през 2024 г. актуализира Стратегия за изкуствения интелект, която включва насоки за етично използване на ИИ и сътрудничество между държавите членки за разработване на технологии с двойна употреба – гражданска и военна. Стратегията е важен аспект от съвременната военна и дипломатическа политика на алианса. Тя отразява необходимостта от адаптиране към новите технологии и служи като платформа за укрепване на международното сътрудничество и сигурност. В контекста на динамиката на глобалните процеси НАТО все по-активно насочва вниманието на международната общност към това, че ИИ може да играе ключова роля в подобряване на оперативната ефективност, анализа на данни и вземането на решения, което е от съществено значение за стратегическото планиране¹⁸ и управление на ресурсите.

7. Международният съюз по далекосъобщения и регулирането на ИИ¹⁹

Международният съюз по далекосъобщения (МСД), специализирана агенция на ООН, играе ключова роля в развитието и прилагането на технологиите за изкуствен интелект в международните отношения, включително в дипломацията. Част от дейността му е насочена към насърчаването на глобалното сътрудничество за справяне с предизвикателства като разпространение на фалшиви новини, дезинформация и киберсигурност. Пример в това отношение са инициативите AI for Good Global Summit²⁰ (платформа за сътрудничество, насочена към използването на ИИ за справяне със социални и глобални предизвикателства) и ITU-T Study Group 16²¹ (група за разработване на стандарти за комуникационни приложения с ИИ). Чрез тези и други инициативи МСД изпълнява функцията на координатор и посредник в глобалните процеси, свързани с регулирането и употребата на ИИ, допринасяйки за мирното и устойчиво развитие на международните отношения.

8. Принципи на Г-20 по отношение на изкуствения интелект²²

---

¹⁸ Кресналийска, Г. (2022). Стратегически мениджмънт на сигурността – ключов фактор за формиране на ефективна политика. Сборник доклади от Научна конференция „Актуални проблеми на сигурността” 2022. ИК на НВУ „Васил Левски”

¹⁹ International Telecommunication Union. Достъпно на: <https://www.itu.int/en/action/ai/Pages/default.aspx>

²⁰ Глобалната среща на високо равнище AI for Good. Достъпно на: <https://aiforgood.itu.int/summit24/>

²¹ ITU-T Study Group 16 - Multimedia coding, systems and applications. Достъпно на: <https://www.itu.int/en/ITU-T/about/groups/pages/sg16.aspx>

²² G20 Osaka Leaders' Declaration. Достъпна на: https://www.consilium.europa.eu/media/40124/final_g20_osaka_leaders_declaration.pdf

Принципите на Г-20 за изкуствения интелект са приети на 9 юни 2019 г. по време на срещата на високо равнище на организацията в Осака, Япония. Имат за цел да насърчават отговорно и надеждно използване на системите за ИИ, като се основават на препоръките, заложи в Принципите за изкуствения интелект на ОИСР. Посредством тяхното приемане държавите подчертават важността на баланса между иновациите и управлението на рисковете, като насърчават колективните усилия за глобално и етично развитие на ИИ. Принципите са насочени към изграждането на доверие в технологиите, което е основополагащо за успеха на ИИ в различни социални и икономически сфери, както и за засилване на сътрудничеството между държавите.

Заключителни бележки

В заключение следва да се отбележи, че дипломатията днес продължава да се развива в отговор на променящите се глобални тенденции и предизвикателства. Ерата на изкуствения интелект поставя началото на нова глава в дипломатическите отношения между държавите, с безброй възможности, но и рискове. Интегрирането на ИИ в работата на дипломатическите агенти изисква нови подходи и несъмнено ще играе ключова роля в оформянето на бъдещето на международните отношения.

Успехът на дипломатическите усилия през следващите десетилетия ще зависи от способността на международната общност да работи съвместно за развитието на етични, надеждни и ефективни технологии. Постепенното изграждане на международна регулаторна рамка и споделянето на добри практики са примери за това как международната общност търси решения както за отговорната употреба на ИИ, така и за разработване на стандарти и укрепване на доверието между държавите. Само чрез глобално сътрудничество бихме могли да гарантираме, че изкуственият интелект ще служи като катализатор за устойчиво развитие и мир в световен мащаб, вместо да се превърне в източник на противоречия или конфликти.

Библиография:

1. Виенска конвенция за дипломатическите отношения (1961 г.). Достъпно на: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/9_1_1961.pdf

2. Глобалната среща на високо равнище AI for Good. Достъпно на: <https://aiforgood.itu.int/summit24/>
3. Илиева, И., Върховенството на правото и изкуственият интелект. Известия. Списание на Икономически университет-Варна, 2020, 64.3: стр. 210-226.
4. Кресналийска, Г., Стратегически мениджмънт на сигурността – ключов фактор за формиране на ефективна политика. Сборник доклади от Научна конференция „Актуални проблеми на сигурността” 2022. ИК на НВУ „Васил Левски”, стр. 89 – 102.
5. Препоръка на Организацията за образование, наука и култура на ООН (ЮНЕСКО) относно етиката на изкуствения интелект, приета от Генералната конференция на ЮНЕСКО на нейната 41-ва сесия на 24 ноември 2021 г. Достъпно на: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380455>
6. Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 година за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект и за изменение на регламенти (ЕО) № 300/2008, (ЕС) № 167/2013, (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1139 и (ЕС) 2019/2144 и директиви 2014/90/ЕС, (ЕС) 2016/797 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за изкуствения интелект). Достъпно на: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32024R1689>
7. Цеков, И., Регулацията на напълно автономните оръжия в съвременните конфликти като проблем на етиката, сп. „Геополитика“, бр. 6/2022. Достъпно на: <https://geopolitica.eu/2022/201-broy-6-2022/3639-regulatsiyata-na-napalno-avtonomnite-orazhiya-v-savremennite-konflikti-kato-problem-na-etikata>
8. Belova, G., Georgieva, G., Fake news as a threat to national security. In: International conference knowledge-based organization. 2018. p. 19-22.
9. Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons which may be deemed to be Excessively Injurious or to have Indiscriminate Effects (with Protocols I, II and III), signed in Geneva on 10 October 1980. Достъпно на: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?chapter=26&clang=_en&mtdsg_no=XXVI-2&src=TREATY
10. Cover, R., Identity and Digital Communication. Concepts, Theories, Practices. Routledge, 2023, pp 79 - 84

11. Dimitrov, D. (2021), EU Citizenship Law: Integration of Immigrants, EURINTProceedings, volume 7, pp. 50 -62.
12. G20 Osaka Leaders' Declaration. Достъпна на: https://www.consilium.europa.eu/media/40124/final_g20_osaka_leaders_declaration.pdf
13. Global Partnership on AI – GPAI. Достъпно на: <https://gpai.ai/>
14. Hristova A., Georgieva G. New Research and Technology Development: Some Legal and Ethical Issues. Kutafin Law Review. 2017;4(2):388-397. <https://doi.org/10.17803/2313-5395.2017.2.8.388-397>
15. International Telecommunication Union. Достъпно на: <https://www.itu.int/en/action/ai/Pages/default.aspx>
16. ITU-T Study Group 16 - Multimedia coding, systems and applications. Достъпно на: <https://www.itu.int/en/ITU-T/about/groups/pages/sg16.aspx>
17. Marin, N., Review of Some Topical Issues in EU Diplomatic Service, сп. "Международна политика", година XV/2019, бр. 1, стр. 76
18. NATO: Summary of NATO's revised Artificial Intelligence (AI) strategy, Достъпно на: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_227237.htm
19. OECD AI Principles Достъпно на: <https://www.oecd.org/en/topics/ai-principles.html>
20. Shahvaroughi Farahani M, Ghasemi G. How artificial intelligence plays a role in achieving sustainable development goals? Sustainable Economies. 2024; 2(3): 66. <https://doi.org/10.62617/se.v2i3.66>
21. Valcheva, A., Human Rights And Artificial Intelligence. KNOWLEDGE-International Journal, 2022, 52.1: pp. 121-126.